

CO Times

Redactioneel

Op 26 maart was het, na vele weken van intensief regelwerk, verwachtingsvolle spanning en voorpret, de beurt aan allen die hun zin in onderzoek de vrije teugel laten. Ik kijk terug op een geslaagd congres en met mij, gelet op de enthousiaste en positieve reacties, velen.

De entree in de bibliotheek van VDO Opleiding en Advies van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zette bij velen de toon en de sfeer was een aantrekkelijk product van het enthousiasme van de deelnemers en die adembenemende ruimte. Ik mocht de inleiding van de middag verzorgen en begon die met een presentatie over de eerste en voorlopige resultaten van het onderzoek naar buitenpromovendi (waarover meer in deze nieuwsbrief). Wat voor alles uit de interviews met dertig van hen naar voren komt, is hoeveel tijd en soms ook geld, denkkraft en enthousiasme zij investeren in hun promotie. Dat is goed voor hen, maar ook voor de samenleving, zo meen ik. En om dat extra zichtbaar te maken, heb ik de eerste vrijdag van de lente, dit jaar dus op 26 maart, uitgeroepen tot “Nationale dag van de buitenpromovendus”. De aanwezige buitenpromovendi werden naar voren gehaald en ontvingen een

Floor Basten

applaus, een oranje roos en – later in hun mailbox – een cadeaubon. Daarna namen de workshopleiders het van me over en ging iedereen aan het werk met uiteenlopende onderzoeksthema's en -fascinaties. Om 18.00 uur vertrokken we naar Trianon om het programma in meer informele sfeer voort te zetten, beginnend met de prijsuitreiking van de bij het congres horende wedstrijd. De jury vond dat Loes ten Anscher er met haar werk *Hic Opus Est* het beste in geslaagd was om verwondering – de bron van alle onderzoekslust, aldus de jury – tot uitdrukking te brengen. Zij won een tienjarig lidmaatschap van de campus en twee kaartjes voor het Circus der Gedachten, waarvan de organisatoren een dynamisch voorproefje gaven. Rond elfen was het feest afgelopen. En dan dus de dag erna. Zo lang ergens naartoe geleefd dat zo'n dag het einde der tijden lijkt. Dat viel gelukkig mee. Na een weekendje rust ben ik weer druk bezig met de campus, met het in contact brengen van onderzoekers en begeleiders, met het resterende deel van de analyse van het verschijnsel 'buitenpromovendus' en het vervolg daarop in de vorm van een enquête, met het werven van cursisten en het ontwikkelen van nieuwe cursussen, met het verder bouwen aan het netwerk, met het mee aanzwengelen en volgen van het debat over promoveren (zie bijvoorbeeld <http://www.groene.nl/2010/16/laat-de-universiteit-vrij>), maar ook met mijn eigen onderzoeksprojecten buiten de campus. Want ja, ook ik heb nog steeds zin in onderzoek. En gelukkig nog genoeg werk om die bot te kunnen vieren.

Kalender

25 september: symposium “Promoveren als onderdeel van levenslang onderzoeken in de kenniseconomie”

Er wordt wel eens een verschil gemaakt tussen toegepast en fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Buitenpromovendi brengen vaak in hun onderzoek levens- cq. praktijkervaring mee over de relevantie van vigerende wetenschappelijke theorieën, dan wel staan onbevangen in nieuwere theorieontwikkeling. Maar er gaan stemmen op dat toegepast onderzoek niet meer tot universitair onderzoek behoort en dat men op basis van toegepast onderzoek niet zou mogen promoveren; fundamenteel onderzoek via aio-proefschriften zou de enige basis zijn om bijdragen aan de wetenschappelijke ontwikkeling te leveren. Derhalve wordt voor toegepast onderzoek een aparte promotie met een andere titel gerechtvaardigd. Het doel van dit symposium, een initiatief van de Erasmus Universiteit Rotterdam en in samenwerking met [campus]OrléoN, is om na te gaan of we onderzoek door buitenpromovendi een plaats in het universitaire domein kunnen geven, niet als een randverschijnsel, maar juist als eigenstandige bron van kennisinnovatie. Uitgangspunt is dat deze innovatie vraagt om de juiste mix van theorie en praktijkkennis. Informatie over locatie en tijdstip volgen.

Onderzoek buitenpromovendi: update

Omdat bijna alle interviews getranscribeerd zijn, kan een aantal voorlopige conclusies worden getrokken uit het kwalitatieve deel van het onderzoek.

De meeste onderwerpen komen voort uit eigen werk en/of een oude belangstelling of irritatie. De belangrijkste motieven om te promoveren zijn nieuwsgierigheid, de lat hoog willen leggen, de afwisseling die het biedt met de praktijk (niemand wil voltijs aan een universiteit werken), fascinatie voor het onderwerp en de behoefte mensen te helpen. Veel promovendi hebben afspraken gemaakt met hun werkgever of bekostigen het uit eigen onderneming. Een probleem is het vinden van tijd en het combineren van onderzoeks- en werkritme, ook in de afstemming met baas en collega's. Een terugkerende twijfel is: ben ik wel goed bezig? Hoewel enkele promovendi lovend zijn over hun promotor, wordt de begeleiding door hoogleraren vaak onvoldoende gevonden en/of is sprake van een slechte verstandhouding. Natuurlijk is over dit onderzoek nog veel meer te zeggen. Als de analyse klaar is, krijgen de respondenten een conceptversie; hun commentaar wordt verwerkt in een definitief rapport dat breed verspreid zal worden. In samenwerking met de Vereniging van Universiteiten (VSNU) is een enquête in de maak die via internet uitgezet wordt. Inmiddels heeft de Erasmus Universiteit Rotterdam ook haar ondersteuning aan het onderzoek toegezegd.

Kennismaken met ...

*mr. Hans Frederik,
promovendus*

Leiderschap in het hbo en de absorptie van de accreditatieverplichting, vanuit organisatiekundig perspectief

Sinds de aankondiging en invoering van de accreditatieverplichting hebben hogescholen in het algemeen de accreditatieverplichting vertaald naar een invoering van een systeem van kwaliteitszorg. Dat deden ze in eerste instantie door een docent de taak te geven om “tevredenheidsenquêtes” uit te voeren. Na verloop van tijd werd deze docent ook de kwaliteitszorgdeskundige met als taak de resultaten te analyseren. Weer later werd hij/zij als deskundige aan de staf toegevoegd. En nu zie je zelfs op het niveau van opleidingsmanagement dezelfde docent (ondertussen ontheven van leestaken) mee leidinggeven aan een opleiding of faculteit. Daarnaast zijn centrale stafdiensten ontstaan die op het hoogste niveau zorg dragen voor kwaliteitszorgsystemen en accreditatie. Een eerste analyse uit interviews met een aantal betrokkenen laat zien dat er verschillende archetypes te herkennen zijn.

De hogeschool met een *focus op controle* vindt de verplichtingen (en rechten) die met accreditatie samenhangen van zo groot belang voor het voortbestaan van de organisatie dat zij strategie, beleid en organisatie richt op het onder controle houden van de risico's die met accreditatie samenhangen. Organisatie en beleid zijn erop gericht om te voorkomen dat accreditatie wordt geweigerd.

De hogeschool met een *focus op risicovermijding* incorporeert de beoordelingscriteria die bij accreditatie worden gebruikt in haar bestaande structuur van rapporteren en verantwoording afleggen, laat deze daarmee deel worden van haar bureaucratische structuur en neemt ze op in een *compliance system*. De hogeschool met een *focus op kennisdeling* maakt de vertaalslag om deze criteria te incorporeren in haar management- en organisatiefilosofie, maar gebruikt ze ook om organisatieonderdelen met elkaar te laten samenwerken in een netwerkstructuur.

Nu ben ik onderzoek aan het voorbereiden met de volgende vraagstelling: *hoe is in de Nederlandse hogescholen de accreditatieverplichting in de afgelopen tien jaar vertaald naar organisatiestructuur, processen en cultuur en welke keuzes zijn hierin gemaakt?*

Oproep mee- en tegenleesgroep: graag wil ik met een aantal mensen in discussie over alles wat uit dit onderzoek naar voren kan en zal komen. Ik denk dan aan een mix van hbo-managers, accreditatiedeskundigen en kwaliteitszorgdenkers, kritisch, geïnteresseerd en wellicht ook zelf baat hebbend bij de eerste resultaten.

Wilt u meedoen? Graag. Aanmelden kan via [campus]Orléon.

In deze rubriek stellen leden van [campus]Orléon zich aan u voor. Wilt u ook uw ideeën, ambities en fascinaties kenbaar maken? Neem dan contact op via campus@orleon.nl.

Lid worden van [campus]OrléoN?

Dat kan voor slechts € 150,= per jaar (excl. BTW). Leden kunnen hun eigen vraag en aanbod op de website kwijt en komen voor interessante kortingen in aanmerking.

Te koop: Reader Narratieve Theorie

Deze digitale reader hoort bij de cursus Narratieve Analyse en geeft een overzicht van de belangrijkste concepten en theorieën over narratief onderzoek. Kosten: € 10 voor leden en € 15 voor niet-leden

Knowledge Democracy

Deze bundel (red. Roel in 't Veld) gaat over kennisdemocratie, de relaties tussen kennisproductie en -disseminatie en de functies van de media en democratische instituties.
<http://www.campusorleon.nl/bibliotheek/knowledge-democracy>

Vraaggericht werken

Voor een literatuuronderzoek zijn we op zoek naar bronnen over vraaggericht werken in de maatschappelijke dienstverlening. Graag zien we uw tips en suggesties tegemoet via campus@orleon.nl.

Visuele Analyse

Deze cursus over het analyseren van beeldmateriaal start in het najaar van 2010. Doel is leren kijken naar en analyseren van visuele data, van film, foto's en brochures tot landschappen en stadsgezichten.

De macht van het woord

Kunnen politici aansprakelijk worden gesteld voor het creëren van een sfeer van haat en het polariseren van de samenleving? Dat is het thema van deze eendaagse workshop. Info kunt u opvragen via campus@orleon.nl

Ga voor het complete overzicht van annonces naar
www.campusorleon.nl.

Colofon

CO Times verschijnt vijf keer per jaar.
Leden van [campus]OrléoN kunnen gratis adverteren. Niet-leden die willen adverteren kunnen contact opnemen via campus@orleon.nl.